

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОПЕРАТОРІВ РИНКУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Ефективне функціонування системи управління якістю дозволяє операторам ринку харчових продуктів виготовляти продукцію із стабільними показниками якості і таким чином успішно конкурувати як на внутрішньому так і на зовнішніх ринках, а також задовольняти потреби споживачів.

Відомо, що одним із важливих інструментів для поліпшення ефективності функціонування системи управління якістю є її перевірка у вигляді як внутрішніх та зовнішніх аудитів. Здійснення аудитів повинно проходити з застосуванням принципів, таких як, дотримання етичних норм аудитора, чесність у висвітленні результатів, професійна майстерність, конфіденційність, підхід, що базується на доказах, які можна перевірити, незалежність у діяльності здійснення аудиту. Дотримання цих принципів слугує передумовою отримання достовірних результатів, і уможливорює те, що за схожих обставин члени групи аудиту працюють незалежно один від одного і роблять схожі висновки.

Рішення щодо проведення аудитів повинно приймати вище керівництво оператора ринку. Для проведення аудитів необхідно розробляти програму аудиту у якій містяться заходи, заплановані на визначений період часу для досягнення конкретних цілей. Програма аудиту повинна містити критерії аудиту, загальні цілі, графік проведення аудиту, методи та методики проведення аудиту, правила конфіденційності і захисту інформації. Виконання програми аудиту обов'язково супроводжують моніторингом і вимірюваннями, щоб забезпечити впевненість у досягненні цілей аудиту. Послідовність виконання робіт щодо управління програмою аудиту бажано проводити згідно з циклом Демінга PDCA:

- плануй: встановлення цілей програми аудиту;
- виконуй: безпосереднє виконання робіт за програмою аудиту;
- перевіряй: моніторинг програми аудиту;
- дій: критичне аналізування та поліпшування програми аудиту.

Алгоритм аудиторської діяльності відображається у такій строгій логічній послідовності за такими етапами:

перший етап – початок аудиту. На цьому етапі передбачається: а) налагодження початкового зв'язку з об'єктом аудиту з метою встановлення способів обміну інформацією, встановлення організаційних заходів щодо аудиту, зокрема складання плану аудиту та графіку його проведення; б) встановлення можливості здійснення аудиту з метою впевненості у тому, що цілі аудиту будуть досягнуті;

другий етап – підготовка до аудиторської діяльності. На цьому етапі передбачається: а) критичне аналізування документації яка стосується системи управління якістю об'єкта аудиту з метою виявлення можливих невідповідностей; б) підготовка плану аудиту на основі інформації, яка є в програмі аудиту та інформації, яку надає об'єкт аудиту; в) визначення робочих завдань для членів групи аудиту з метою результативного використання наявних ресурсів, а також ролі кожного аудитора і технічних експертів у проведенні аудиту; г) підготовка робочих документів таких як, опитувальні анкети, бланки протоколів невідповідностей тощо;

третій етап – здійснення безпосередньо аудиторської діяльності. На цьому етапі передбачається: а) проведення попередньої наради за участі вищого керівництва об'єкту аудиту і посадових осіб, у підрозділах яких заплановано аудит, з метою представлення членів групи аудиту, погодження плану аудиту з усіма зацікавленими сторонами; б) критичне аналізування документів під час проведення аудиту з метою визначення відповідності документації системи управління якістю критеріям аудиту; в) обмін інформацією під час проведення аудиту з метою оцінювання ходу виконання аудиту та

перерозподілу за потреби, робочих завдань між членами групи аудиту; г) визначення ролей та відповідальності уповноважених супроводжуючих осіб з метою засвідчення даних аудиту та наданні відповідних пояснень і сприянню у зборі необхідної інформації та її перевірці; д) збирання, перевіряння інформації, отримання доказів аудиту, підготування даних та висновків аудиту з метою вибору джерел інформації, збирання інформації за допомогою належної вибірки, отримання доказів аудиту, оцінювання за критеріями аудиту, отримання даних аудиту і їх критичне аналізування, підготовка висновків аудиту; е) проведення заключної наради з метою презентації даних та висновків аудиту, визначення способу звітування про аудит, представлення рекомендацій щодо поліпшення функціонування системи управління якістю, визначення діяльності після завершення аудиту, виконання коригувальних і запобіжних заходів;

четвертий етап – підготовка та представлення звіту про аудит у повній, точній, чіткій та стислій формі;

п'ятий етап – завершення аудиту за результатами виконання усіх робіт, які передбачені планом аудиту;

шостий етап – виконання подальших дій за результатами аудиту. Залежно від цілей аудиту у висновках може бути зазначено потребу внести певні коригування щодо виявлених невідповідностей або вжити коригувальні, запобіжні чи інші дії за рекомендаціями з поліпшування системи управління якістю.

Практичний досвід, набутий під час проведення аудиту повинен долучатися до загального процесу поліпшування системи управління якістю виробництва харчових продуктів, і це надасть операторам ринку тверду впевненість у тому що система працює ефективно.

Список використаних джерел

1. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. Вимоги. [Чинний від 2015-12-31]. Вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ, 2016. 32 с.
2. ДСТУ ISO 19011:2012. Настанови щодо здійснення аудитів систем управління (ISO 19011:2011.IDT). [Чинний від 2013-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП УкрНДНЦ, 2013. 39 с.